

«انمول فتنہ دانشگاہی»

نویسندگان:

محمد رضا شب خیز - عباد محمد تبار

سرشناسه	: شب خیز، محمدرضا
عنوان و نام پدیدآور	: اصول فقه دانشگاهی / نویسندگان: محمدرضا شب خیز، عباد محمدتبار
مشخصات نشر	: تهران: کتاب آوا، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۳۶۰ ص
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۰۲۲-۵
وضعیت فهرست نویسی	: قیفا
یادداشت	: پشت جلد به انگلیسی: university principles of fiqh
یادداشت	: کتابنامه: ص [۳۵۴] - ۳۶۰ همچنین به صورت زیر نویس.
شناسه افزوده	: محمدتبار، عباد
موضوع	: اصول فقه -- راهنمای آموزشی (عالی)
شناسه افزوده	: محمدتبار، عباد
ردیفی کنگره	: الف ۱۳۹۲ ۶ الف ۲۴ ش/ ۱۵۵ BP
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۳۱۰۷
شماره کتاب ملی	: ۳۴۴۱۶۱۹

اصول فقه دانشگاهی

مؤلف	محمدرضا شب خیز - عباد محمدتبار
ناشر	کتاب آوا- تهران
چاپ	نگار- قم
نوبت چاپ	سی و یکم- ۱۳۹۵
تیراژ	۱۰۰۰ نسخه
قیمت	۱۸۰۰۰ تومان
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۰۲۲-۵

نشانی دفتر مرکزی: انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، بن بست حقیقت، پلا ۱۱، طبقه ۲، واحد ۴
شماره های تماس: ۶۶۹۷۴۶۴۵ | ۶۶۹۷۴۱۳۰ | ۶۶۴۰۷۹۹۳ | دورنگار: ۰۲۱-۱۱۱۱۱۱۱۱

www.avabook.com avabook_kazemi@yahoo.com

فروشگاه کتاب آوا: اسلام شهر، خیابان صیاد شیرازی، روبروی دانشگاه آزاد اسلامی، جنب دادگستری
تلفن: ۵۶۳۵۴۶۵۱

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.
هرگونه کپی برداری و تهیه جزوه از متن کتاب، استفاده از طرح روی جلد و عنوان کتاب جرم است
و متخلفان طبق قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند

مقدمه

خداوند بزرگ را سپاس گزاریم که توفیق نگارش این اثر را به ما عطاء فرمودند. هنگامی که چاپ اول این کتاب منتشر گردید، به لطف خداوند، مطالب کتاب و سبک تألیف آن مورد استقبال اساتید و دانشجویان ارجمند قرار گرفت؛ و ارسال پیام‌های صمیمانه این بزرگواران، و انتخاب این کتاب توسط اساتیدی که آن را مطالعه کرده بودند به عنوان منبع درسی در دانشکده‌های حقوق و منبع مورد مطالعه برای شرکت در آزمون وکالت، موجب دلگرمی ما گشت.

هدف ویرایش

با وجود به این که کتاب را قبل از چاپ اول جهت نقد و بررسی در اختیار اساتید معزز حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها قرار داده بودیم، به لطف خداوند، کتاب از لحاظ محتوایی، ایراد و اشتباهی نداشت. لیکن، در جمله مهم‌ترین دلایل ویرایش این کتاب عبارتند از:

- ۱- تغییر برخی از آیین‌ها، چون قانون مجازات اسلامی و قانون آیین دادرسی کیفری.
- ۲- انتخاب این کتاب توسط اساتید ارجمند به عنوان منبع درسی؛ که موجب گردید مطالبی را که جهت تدریس اساتید در دانشگاه‌ها لازم بود به کتاب اضافه کنیم.

نحوه ویرایش

در این اثر سعی شده است که بهترین و مناسب‌ترین مسیر آموزش و مطالعه درس اصول فقه طراحی گردد. به این جهت که سبک کلی کتاب، مورد تأیید و رضایت اساتید و دانشجویان بود، تغییر چندانی نکرد، لیکن:

- ۱- مطالب را با اینکه ساده نگارش یافته بود، ساده تر و روان تر کردیم.
- ۲- برای مباحثی که مثال‌های حقوقی بیان نشده بود، مثال‌های حقوقی بیان کردیم؛ و در مباحثی هم که مثال‌های حقوقی ذکر شده بود؛ ولی به نظرمان تعداد مثال‌ها کافی نبود، آنها را افزایش دادیم.
- ۳- مطالبی را که به نظر دانشجویان مشکل تر بود و به توضیح بیشتری نیاز داشت، با توضیح بیشتری بیان کردیم.

- ۴- مطالبی را که برای تدریس اساتید در کلاس درس لازم بود اضافه کردیم.
- ۵- «کلید واژه‌ها» را به صورت دقیق‌تری مشخص نمودیم. چراکه مشخص نمودن «کلید واژه‌ها» از یک طرف، سرعت مطالعه دانشجویان را بیشتر می‌کند و مطالعه کتاب برای آنها از لحاظ زمانی وقت گیر نمی‌شود؛ و از طرف دیگر، ذهن دانشجویان را از هر گونه خطا و اشتباه احتمالی دور می‌کند.
- ۶- یقیناً شکل ظاهری مطالب کتاب، همچون استفاده از فونتی مناسب، صفحه‌آرایی و ویراستاری یک کتاب، تأثیر فراوانی در یادگیری دانشجویان دارد؛ به همین علت، تلاش نمودیم شکل نگارشی کتاب به گونه‌ای باشد که تفکر و تمرکز دانشجویان منسجم‌تر گردد و موجب خستگی دانشجویان در هنگام مطالعه نباشد.

ویژگی های کتاب

به طور کلی ویژگی های این اثر عبارتند از:

- ۱- ساده نویسی و روان نویسی در تمام کتاب.
- ۲- آموزش کلیه مباحث با استفاده از مثال های حقوقی و کاربردی؛ چراکه یکی از بهترین روش های آموزش دروسی مانند اصول فقه که جنبه استدلالی دارند و متون اصلی این درس به زبان عربی می باشد، همین روش است و تا جایی که ممکن بود، تعاریف و نکات را دقیقاً با مثال ها تطبیق داده ایم و برای تسلط بیشتر دانشجویان به مباحث، به یک مثال بسنده نکرده ایم و چندین مثال ذکر کرده ایم.
- ۳- با توجه به اینکه این درس از منابع آزمون کارآموزی وکالت می باشد، تمام نکاتی که از این درس در آزمون وکالت مطرح می گردد؛ مورد بررسی قرار گرفته است تا داوطلبان آزمون وکالت هنگام مطالعه این کتاب بدون هیچ دغدغه ای و با آسودگی خاطر، مطالب این کتاب را برای آزمون وکالت کافی بدانند و به مطالب آن بپردازند.
- ۴- استفاده از زاین جاید؛ چراکه در امتحانات دانشجویان و آزمون کارآموزی وکالت، «قانون جدید» ملاک آساده و طرح سؤال آزمون است و نه «قانون قدیم».
- ۵- پرهیز از ذکر مباحث عربی مری که مورد نیاز دانشجویان نمی باشند و در آزمون ها مورد سؤال قرار نمی گیرند.
- ۶- معرفی منابع اصولی و اصل کتب در باورقی ها، به جهت استفاده محققان.
- ۷- نگارش این کتاب به گونه ای «راحت» به که نه تنها دانشجویان با مثال های حقوقی که در کتاب ذکر شده است آشنا می شوند و درس را با مثال ها حقوقی و کاربردی فرا می گیرند؛ بلکه، می توانند پس از مطالعه هر مبحث، برای آن مثال ها، مثال های دیگری را هم ذکر کنند.
- ۸- مطالب کتاب، با رعایت تناسب با برنامه درسی دو کارشناسی رشته حقوق تنظیم گردیده است.

تشکر و قدردانی

در اینجا بر خود لازم می دانیم از کلیه اساتید معظم و سرعایه قم و اساتید معظم دانشگاه ها و دانشجویان عزیزی که ما را به هر نحوی از انحاء در تألیف این اثر یاری نمودند؛ به ویژه آیت الله علی اکبر سیفی مازندرانی و آیت الله محمد فاضل تشکر نماییم.

در نگارش کتاب، بررسی منابع اصولی شیعه و اهل سنت و تطبیق آن با قوانین جمهوری اسلامی ایران را همیشه مورد توجه قرار دادیم؛ و در این راه از کتاب هایی که برخی در کتابخانه های بزرگ کشورمان کمیاب و یا نایاب بوده استفاده نمودیم؛ که در اینجا بر خود لازم می دانیم از زحمات حجت الاسلام والمسلمین مهدی مهریزی ریاست محترم کتابخانه تخصصی فقه و اصول قم که این کتب و منابع را جهت استفاده محققان و پژوهشگران در این کتابخانه با وجود دشواری هایی که وجود داشت تهیه نمودند تشکر نماییم.

همچنین، جهت دسترسی به منابع بیشتر، به کلیه دانشجویان عزیز، مطالعه کتاب «فرهنگنامه اصول فقه» را پیشنهاد می کنم.

از همه عزیزان تقاضا می کنیم ما را نسبت به نواقص ظاهری و محتوایی این اثر آگاه و یاری فرمایند.

فہرست مطالب

۱۸	کلیات
۱۸	تعریف اصول فقہ
۲۰	مؤسس علم اصول فقہ
۲۰	اولکین نویسنده در علم اصول فقہ
۲۰	موضوع علم اصول فقہ
۲۱	فایده و منفعت علم اصول فقہ

باب اول: مبحث الفاظ

۲۳	فصل اول: وضع الفاظ
۲۳	وضع الفاظ
۲۴	وضع
۲۴	ارکان وضع
۲۵	اقسام وضع
۲۵	وضع تعینی
۲۶	وضع تعینی
۲۸	اقسام وضع تعینی
۳۰	دلالت
۳۰	حالات دلالت لفظ بر معنا
۳۱	نص
۳۲	ظاہر
۳۳	مؤول
۳۴	مجمل

۳۵		اقسام لفظ
۳۵		تقسیم اوّل از لفظ
۳۵		مترادف
۳۵		متباین
۳۶		مشترک لفظی (لفظ مشترک)
۳۷		مشترک معنوی
۳۷		مُختص
۳۸		تقسیم دوم از لفظ
۳۸		لفظ کلی
۳۸		انظ جزئی
۳۹		حقیقت و مجاز
۴۱		شرایط سحت استعمال مجازی
۴۴		استعمال غلط
۴۵		علائم حقیقت و مجاز
۴۹		اقسام قرینه
۵۱		اقسام حقیقت و مجاز
۵۶		بحث حقیقت شرعی
۵۸		اصول لفظی
۵۹		أصالة الحقيقة
۶۰		أصالة العموم
۶۱		أصالة الاطلاق
۶۴		أصالت عدم التقدير
۶۵		أصالت عدم نقل
۶۶		أصالت عدم اشتراك
۶۷		أصالة الظهور
۶۹		مبنای اصول لفظی
۷۰		حُجّیت اصول لفظی
۷۰		استعمال لفظ در بیش از یک معنا
۷۱		صحیح و اعم در حقوق
۷۷		مشتق
۸۰		فصل دوم: اوامر
۸۰		اوامر
۸۰		اوّلین روش امر کردن
۸۱		دومین روش امر کردن
۸۱		سومین روش امر کردن
۸۳		چهارمین روش امر کردن

۸۳	ارکان امر
۸۴	دلالت روش های امر کردن بر وجوب
۸۵	مره و تکرار
۸۸	فور و تراخی
۸۹	امر بعد از منع
۹۰	امر بعد از امر
۹۱	آیا امر کردن کاری به مأمور با آگاهی از فقدان مأموریه جایز است؟
۹۲	حکم شرعی
۹۳	اقسام حکم شرعی
۹۳	حکم تکالیفی و وضعی
۹۶	حکم راقعه و ظاهری
۹۷	اقسام حکم وافی
۹۷	حکم مولوی و اسنادی
۹۸	حکم تأسیسی و تفسیری
۹۹	نسخ وجوب
۹۹	مسئله ضد
۹۹	اجزاء
۱۰۰	اقسام واجب
۱۰۰	واجب عینی و کفایی
۱۰۰	واجب نفسی و غیری
۱۰۱	واجب تعبیدی و توصلی
۱۰۲	واجب تعیینی و تخییری
۱۰۲	واجب اصلی و تبعی
۱۰۴	واجب مطلق و مشروط
۱۰۴	واجب منجز و معلق
۱۰۵	واجب موقت و غیر موقت
۱۰۵	اقسام واجب موقت
۱۰۵	اقسام واجب غیر موقت
۱۰۶	فصل سوّم: نواهی
۱۰۶	نواهی
۱۰۶	اولکین روش نهی کردن
۱۰۶	دومین روش نهی کردن
۱۰۷	سومین روش نهی کردن
۱۰۷	چهارمین روش نهی کردن
۱۰۹	پنجمین روش نهی کردن

۱۰۹	ارکان نهی
۱۱۰	دلالت روش های نهی کردن بر حرمت
۱۱۱	مره و تکرار
۱۱۳	فور و تراخی
۱۱۵	منظور از نهی، کف نفس است یا صرف ترک؟
۱۱۶	شباهت های امر و نهی
۱۱۶	تفاوت های امر و نهی
۱۱۶	نهی از عبادات و نهی از معاملات
۱۱۶	اجتماع امر و نهی
۱۱۷	فصل چهارم: مفاهیم
۱۱۷	مفهوم و موقوف
۱۱۸	دلالت
۱۱۹	اقسام دلالت لفظ بر
۱۲۱	اقسام منطوق
۱۲۱	منطوق صریح
۱۲۱	منطوق غیر صریح
۱۲۱	اقسام منطوق غیر صریح
۱۲۱	دلالت اقتضا
۱۲۲	دلالت تنبیه (ایما)
۱۲۲	دلالت اشاره
۱۲۴	اقسام مفهوم
۱۳۰	مفهوم موافق
۱۳۲	مفهوم مخالف
۱۳۳	مفهوم شرط
۱۳۷	مفهوم حصر
۱۳۹	مفهوم غایت
۱۴۲	مفهوم عدد
۱۴۵	مفهوم وصف
۱۴۸	مفهوم لقب
۱۴۹	فصل پنجم: عام و خاص
۱۴۹	عام و خاص
۱۵۱	اقسام عام
۱۵۱	عام مجموعی
۱۵۲	عام افرادی (استغراقی)
۱۵۳	عام بدلی
۱۵۳	عام و خاص نسبی هستند

۱۵۴	 تخصیص
۱۵۵	 انواع مخصص
۱۵۵	 قسم اول از انواع مخصص
۱۵۵	 مخصص متصل (چسبیده)
۱۵۵	 مخصص منفصل (جدا)
۱۵۶	 انواع مخصص متصل
۱۵۸	 قسم دوم از انواع مخصص
۱۵۸	 مخصص لفظی
۱۵۹	 مخصص غیر لفظی (کلی)
۱۶۰	 قسم سوم از انواع مخصص
۱۶۵	 مخصص مبین
۱۶۵	 مخصص محال
۱۶۷	 سرایت اجمال از مخصص حمل به عام
۱۶۸	 تخصیص اکثر
۱۶۹	 آیا مفهوم می تواند عام را تخصیص ببرد؟
۱۷۱	 عمل به عام قبل از فحص (جمله در جمله مخصص)
۱۷۳	 آمدن یک مخصص بعد از چند جمله
۱۷۵	 نسخ
۱۷۶	 دوران (تردید) بین نسخ و تخصیص
۱۸۱	 فصل ششم: مطلق و مقید
۱۸۱	 تعریف مطلق و مقید
۱۸۲	 اطلاق و تقید نسبی هستند
۱۸۳	 اطلاق و تقید متلازم یکدیگرند
۱۸۵	 مقدمات حکمت
۱۸۵	 نبودن قرینه و نشانه تقید
۱۸۶	 امکان تقید وجود داشته باشد
۱۸۶	 متکلم در مقام بیان باشد
۱۸۸	 نبودن قدر متیقن در مقام مخاطب (گفت و گو)
۱۸۹	 نبودن انصراف به جهت کثرت استعمال
۱۹۳	 حمل مطلق بر مقید
۱۹۳	 فصل هفتم: مجمل و مبین
۱۹۴	 مجمل و مبین
۱۹۵	 اقسام مبین
۱۹۸	 تأخیر بیان
۱۹۸	 انواع تأخیر بیان

باب دوم: ادله استنباط احکام

۲۰۰	ادله استنباط احکام
۲۰۱	فصل اول: قرآن
۲۰۱	قرآن
۲۰۲	تقسیم بندی سوره های قرآن از نظر زمانی
۲۰۲	مسائل مطرح شده در قرآن
۲۰۲	آیات الأحکام
۲۰۳	قرآن قطعی است و راسخ است
۲۰۳	برخی آیت قرآن ظنی الدلالة هستند
۲۰۴	آیا ظاهر قرآن حجّت است؟
۲۰۵	آیا نسخ در قرآن رخ داده است؟
۲۰۶	آیا تخصیص در قرآن رخ داده است؟
۲۰۷	فصل دوم: سنت
۲۰۷	تعریف سنت
۲۰۸	حدیث (خبر / روایت)
۲۰۹	دلایل حجّت سنت
۲۱۰	کاربرد سنت در فقه و حقوق اسلامی
۲۱۲	اقسام حدیث از نظر تعداد راویان
۲۱۳	حدیث متواتر (خبر متواتر / روایت متواتر)
۲۱۳	حدیث واحد (خبر واحد / روایت واحد)
۲۱۴	اقسام خبر متواتر
۲۱۵	اقسام خبر واحد
۲۱۸	نمونه هایی از مواد قانون که مقنن با توجه به سنت وضع نموده است
۲۱۹	فصل سوم: اجماع
۲۱۹	اجماع
۲۲۰	ارکان اجماع
۲۲۲	اجماع حدسی
۲۲۳	اجماع سکوتی
۲۲۳	حجّت اجماع
۲۲۴	اقسام اجماع
۲۲۴	اجماع محصل
۲۲۴	اجماع منقول
۲۲۴	اجماع مدرکی
۲۲۴	اجماع غیر مدرکی

۲۲۵	فصل چهارم: قیاس
۲۲۵	تعریف قیاس
۲۲۷	اقسام قیاس
۲۲۷	قیاس اولویت
۲۲۹	قیاس آدنی
۲۳۰	قیاس مساوات
۲۳۲	قیاس منصوص العله
۲۳۳	قیاس مستنبط العله
۲۳۵	قیاس جلی و خفی
۲۳۷	تحقیق مناط
۲۳۸	تنقیح مناط
۲۳۹	افشاء مبیح مناط
۲۴۰	تخریج مناط (محدود / مرکب / اناله)
۲۴۱	شرایط قیاس
۲۴۲	فصل پنجم: عقل
۲۴۲	تعریف دلیل عقلی
۲۴۳	انواع دلیل عقلی
۲۴۴	مقدمه و ذی المقدمه
۲۴۵	اقسام مقدمه
۲۴۵	تقسیم اول از مقدمه
۲۴۵	مقدمه عقلی
۲۴۵	مقدمه شرعی
۲۴۵	مقدمه قانونی
۲۴۵	مقدمه عادی
۲۴۵	تقسیم دوم از مقدمه
۲۴۵	مقدمه داخلی
۲۴۵	مقدمه خارجی
۲۴۶	تقسیم سوم از مقدمه
۲۴۶	مقدمه صحت
۲۴۶	مقدمه علم
۲۴۷	مقدمه شرط
۲۴۷	مقدمه نفوذ
۲۴۸	مقدمه عدم مانع
۲۴۸	مقدمه مقتضی
۲۴۹	مقدمه معد
۲۴۹	مقدمه علت تامه
۲۴۹	مقدمه سبب

۲۵۰	مسئله مقدمه واجب
۲۵۱	مسئله مقدمه حرام
۲۵۲	اذن در شیء، اذن در لوازم آن است
۲۵۴	مسئله ضد
۲۵۶	اجتماع امر و نهی
۲۵۸	نهی از عبادات و معاملات
۲۶۲	قاعده تلازم بین حکم عقل و شرع
۲۶۲	ادکه حجیت عقل از دید اصولیون شیعه
۲۶۳	فصل ششم: استحسان
۲۶۳	تعریف استحسان
۲۶۴	حجیت استحسان
۲۶۵	فصل هفتم: مصالح مرسله
۲۶۵	تعریف مصالح مرسله (استصلاح)
۲۶۶	تفاوت استحسان و استصلاح
۲۶۶	حجیت استصلاح
۲۶۷	فصل هشتم: سد ذرایع
۲۶۷	تعریف سد ذرایع
۲۶۸	حجیت سد ذرایع
۲۶۹	فصل نهم: فتح ذرایع
۲۶۹	تعریف فتح ذرایع
۲۶۹	حجیت فتح ذرایع
۲۷۰	فصل دهم: عرف
۲۷۰	تعریف عرف
۲۷۰	انقسام عرف
۲۷۲	حجیت عرف
۲۷۴	تعریف مد
۲۷۴	تفاوت عرف و مد
۲۷۴	تعریف عادت
۲۷۴	تفاوت عرف و عادت
۲۷۵	انقسام عادت
۲۷۶	فصل یازدهم: سیره عقلاء و متشرعه
۲۷۶	سیره عقلاء و متشرعه
۲۷۷	حجیت سیره عقلاء و متشرعه
۲۷۸	فصل دوازدهم: شهرت فتوایی
۲۷۸	تعریف شهرت فتوایی
۲۷۸	حجیت شهرت فتوایی

باب سوم: اصول عملیه

۲۷۹	 اصول عملیه
۲۸۱	 علت رجوع به اصول عملیه
۲۸۱	 اقسام اصول عملیه
۲۸۲	 فصل اول: اصل استصحاب
۲۸۲	 اصل استصحاب
۲۸۳	 ارکان استصحاب
۲۸۴	 شرایط اجرای اصل استصحاب
۲۸۵	 اقسام استصحاب
۲۸۵	 استصحاب جودی و استصحاب عدمی
۲۸۶	 استصحاب حکمی و استصحاب موضوعی
۲۸۷	 استصحاب حکم سریع و استصحاب حکم عقل
۲۸۸	 استصحاب سببی و استصحاب منبئی
۲۹۰	 شک در مقتضی، شک در وجود افع و شک در رافعیّت موجود
۲۹۴	 استصحاب جزئی و استصحاب کلی
۲۹۵	 اقسام استصحاب کلی
۲۹۵	 استصحاب کلی قسم اول
۲۹۶	 استصحاب کلی قسم دوم
۲۹۷	 استصحاب کلی قسم سوم
۲۹۸	 ادله حجّیت استصحاب
۲۹۹	 شک ساری (قاعده یقین)
۳۰۰	 استصحاب قهقرای
۳۰۰	 اصل عدم
۳۰۰	 تفاوت اصل عدم و استصحاب عدمی
۳۰۱	 اصل تأخّر حادث
۳۰۲	 اصل مثبت
۳۰۴	 علم اجمالی و شک بدوی
۳۰۵	 شبهه حکمیّه
۳۰۵	 شبهه موضوعیه
۳۰۶	 شبهه حکمیّه وجوبیه و تحریمیّه
۳۰۶	 شک در مکلفّ به
۳۰۷	 فرق شبهه موضوعیه و شک در مکلفّ به
۳۰۸	 متباینین و اقل و اکثر
۳۱۰	 متباینین محصوره و غیر محصوره
۳۱۱	 اقل و اکثر ارتباطی و استقلالی
۳۱۲	 دوران بین محذورین

۳۱۳.....	فصل دوم: اصل برائت
۳۱۳.....	اصل برائت
۳۱۸.....	ادله حجیت اصل برائت
۳۲۰.....	فصل سوم: اصل احتیاط
۳۲۰.....	اصل احتیاط
۳۲۳.....	فصل چهارم: اصل تخییر
۳۲۳.....	اصل تخییر
۳۲۴.....	تخییر بدوی و استمراری
۳۲۵.....	مبحث اجزاء، در حقوق
۳۲۷.....	فصل پنجم: تعارض ادله و اصول
۳۲۷.....	تعارض استصحاب و برائت
۳۲۸.....	تعارض استصحاب و احتیاط
۳۲۸.....	تعارض استصحاب و تخییر
۳۲۹.....	تعارض استصحاب و قاعده رعه
۳۳۰.....	تعارض قاعده صحت و استصحاب
۳۳۰.....	تعارض استصحاب سببی و مسببی
۳۳۱.....	تعارض قاعده ید و استصحاب
۳۳۲.....	تعارض قاعده فراغ و تجاوز با استصحاب
۳۳۳.....	تعارض و تراحم
۳۳۵.....	اقسام تعارض
۳۳۵.....	تعارض واقعی (تعارض مستقر)
۳۳۶.....	تعارض ظاهری (تعارض غیر مستقر)
۳۳۷.....	اقسام تراحم
۳۳۹.....	تراجم (مرجحات)
۳۴۰.....	ورود
۳۴۱.....	تخصّص
۳۴۲.....	تخصیص و حکومت

باب چهارم: اجتهاد و تقلید

۳۵۰	فصل اوّل: اجتهاد
۳۵۰	اجتهاد
۳۵۰	مجتهد و مقلد
۳۵۰	اقسام اجتهاد
۳۵۰	اجتهاد مشروع
۳۵۰	اجتهاد مأمور
۳۵۰	اقسام اجتهاد مشروع
۳۵۰	اجتهاد تجزّی
۳۵۰	اجتهاد علوی
۳۵۱	تخطئه و تصویب
۳۵۲	فصل دوّم: تقلید
۳۵۲	تقلید
۳۵۳	تقلید در اصول دین و فروع دین
۳۵۳	تقلید از اعلم
۳۵۳	تقلید از میت
۳۵۳	تقلید ابتدایی
۳۵۳	تقلید استمراری
۳۵۴	کتاب نامه